

Beantwoording vragen Investico door Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Vooraf

Sommige vragen hebben betrekking op de mate van gerichtheid van de NL Leert Door maatregelen die tijdens de coronacrisis zijn genomen. Er is een aantal redenen waarom de regelingen zijn opengesteld voor iedereen.

In de eerste plaats: het was lastig vooraf te voorspellen waar de arbeidsmarkteffecten zich zouden voordoen. In de tweede plaats: belangrijke randvoorwaarde voor het NL Leert Door pakket was snelle implementatie. Mensen zaten thuis en konden scholing gebruiken of hulp bij oriëntatie op de arbeidsmarkt via ontwikkeladvies. Snelle invoering vraagt eenvoud in de uitvoering. Naarmate de maatregel meer gericht wordt, is de uitvoering complexer, en is invoering op korte termijn niet meer mogelijk. Bij invoering van de crisismaatregelen NL Leert Door heeft snelheid en eenvoud in de uitvoering daarom voorop gestaan.

Daarnaast is inderdaad bekend dat bepaalde groepen, zoals lageropgeleiden/praktisch opgeleiden, maar bijvoorbeeld ook flexwerkers, zzp'ers, ouderen en werkenden in het mkb, minder investeren in scholing en ontwikkeling. De meeste mensen, met name deze groepen, leren op en van het werk. Het volgen van een cursus of training is vaak een (te) grote stap.

Het spreekt vanzelf dat scholingssubsidie voor iedereen toegankelijk moet zijn. Maar het beschikbaar stellen van budget is niet voldoende. Extra inzet is nodig, van werkgevers en de overheid, om deze werkenden te ondersteunen bij leren en ontwikkelen op het werk. De overheid faciliteert dat onder meer met fiscale maatregelen en met de regeling SLIM, voor de versterking van de leercultuur in het mkb.

Vragen over scholing

1. Hoe ziet het ministerie de NL Leert Door-subsidies in relatie tot het tegengaan van de huidige tekorten op de arbeidsmarkt?

De subsidieregelingen die vallen onder NL Leert Door zijn opgezet aan het begin van de coronacrisis, toen nog onduidelijk was wat de mogelijke gevolgen zouden zijn en er grote werkloosheid dreigde te ontstaan. Doel was om iedereen te ondersteunen die als gevolg van de crisis zijn baan had verloren of mogelijk zijn baan dreigde te verliezen. De regelingen bieden kansen aan werkenden en werkzoekenden om zich te heroriënteren op hun loopbaan via ontwikkeladviezen, aanvullende scholing – ook richting tekortsectoren – of meer op maat gemaakte ondersteuning voor behoud van werk of het maken van een overstap naar toekomstig werk. Hier vallen ook tekortsectoren onder zoals de ict, techniek of zorg.

2. Waarom heeft het ministerie ervoor gekozen deze subsidies niet te richten op 'kansrijke' beroepen zoals het UWV die definieert?

De NL Leert Door regelingen zijn in het voorjaar van 2020 vanwege de coronacrisis onder hoge druk opgezet. Destijds was moeilijk te voorspellen wat precies de lange termijn effecten van de crisis zouden zijn op de arbeidsmarkt. Bovendien moest de regeling snel beschikbaar en eenvoudig uitvoerbaar zijn. Het alleen richten op kansrijke beroepen was niet haalbaar binnen het termijn waarop de crisismaatregelen ingevoerd moest worden.

Aan scholingsactiviteiten is wel de eis gesteld dat deze arbeidsmarktrelevant dienen te zijn. Bij de wat omvangrijkere scholingsactiviteiten is cofinanciering gevraagd van sociale partners, mede om ervoor te zorgen dat de scholing relevant was voor het werk. Daarnaast is de scholing niet in hoofdzaak op omscholen gericht, maar juist ook op het verbeteren van vaardigheden (upskilling) om zo beter toegerust te zijn voor het huidig of toekomstig werk. Een grote groep mensen werkten

vanwege de coronacrisis thuis en hadden zo de gelegenheid om online te werken aan het verbeteren van hun vaardigheden.

3. Experts zeggen dat lageropgeleiden slecht worden bereikt door generieke subsidies die voor alle Nederlanders gelden. Waarom is bij zowel de NL leert door regeling als het STAP-budget voor een generieke regeling gekozen?

De doelgroepen voor de NL Leert Door regelingen zijn zo breed gehouden omdat in het voorjaar en de zomer van 2020 lastig te bepalen was wie er wel en wie er niet werden getroffen door de coronacrisis.

Het STAP-budget is in de plaats gekomen van de fiscale aftrek van scholingskosten via de inkomstenbelasting. Die aftrek bleek in veel mindere mate bij lageropgeleiden terecht te komen dan bij hoogopgeleiden. De STAP regeling moet voor iedereen toegankelijk zijn. Het digitale aanvraagproces van het STAP-budget kan een drempelvormen voor sommige mensen. Daarom zal een gedeelte van het budget gereserveerd worden voor het ondersteunen van minder digivaardige personen via de UWV loketten. Daarnaast wordt samen met stakeholders gewerkt aan het onder de aandacht brengen van de mogelijkheden bij groepen die er uit zichzelf minder snel toe komen. Vanaf de start zal het STAP-budget en het bereik ervan bij specifieke groepen worden gemonitord, zodat op basis daarvan indien nodig bijstelling van de regeling kan plaatsvinden.

4. Is het ministerie voornemens om (een deel van) het STAP-budget te oormerken voor lageropgeleiden of andere specifieke groepen?

Zie het antwoord op vraag 3, monitoring kan tot uitkomsten leiden die aanleiding kunnen zijn voor aanpassingen in de regeling.

5. Wat heeft het ministerie gedaan om de NL leert door regelingen onder de aandacht te brengen bij lager opgeleiden en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt?

De communicatie voor NL Leert Door met inzet van scholing verloopt met name via hoewerktnederland.nl en via het netwerk van stakeholders zoals de vakbonden, de leerwerkloketten, de sociale partners en regionale publiek-private samenwerkingsverbanden waarin ook gemeenten en UWV participeren. Daarnaast waren opleiders medeverantwoordelijk voor de communicatie en het werven van deelnemers. Bij de inzet van radio en online communicatiemiddelen zijn kanalen gekozen die een goed bereik hebben onder praktisch geschoolden.

Ontwikkeladviezen konden ook gegeven worden door loopbaanadviseurs van vakbonden of leerwerkloketten. Zij staan direct in contact met dergelijke doelgroepen. De sectoraal maatwerkregeling loopt via vakbonden, brancheorganisaties en O&O fondsen, omdat zij het beste zicht hebben op wie ondersteuning nodig heeft om richting ander werk te bewegen. Voor STAP wordt nu ook veel aandacht besteed aan het bereiken van praktisch geschoolden. Onder andere door stakeholders te betrekken en bijvoorbeeld door laagdrempelige locaties, zoals bibliotheken in te schakelen. Verder wordt bij de inkoop van media, zoals radio en online advertenties, gekozen voor kanalen die een relatief goed bereik hebben onder praktisch geschoolden.

6. Waarom heeft het ministerie besloten om bij het derde tijdvak van de subsidieregeling te loten in plaats van aanvragen opvolgorde van ontvangst te beoordelen?

In de eerste twee tijdvakken werden aanvragen op volgorde van binnenkomst behandeld. Dit betekende in de praktijk dat binnen zeer korte tijd na opening van het tijdvak het subsidieplafond bereikt was en dat iedereen die op een later moment een aanvraag indiende buiten de boot viel. Kleinere aanvragers hadden daardoor minder kans om hun aanvraag in te dienen. Om alle aanvragers een gelijke kans te geven is daarom gekozen voor een loting bij het derde tijdvak.

7. Het UWV krijgt geen structureel budget voor het omscholen van werklozen, waarom is dat zo?

Na eerdere perioden van bezuinigingen is er een aantal jaren geleden besloten om de dienstverlening aan werkzoekenden vanuit de WW weer te intensiveren. Daarbij lag de focus op structurele financiering van persoonlijke dienstverlening vanuit UWV in aanvulling op digitale/online dienstverlening. Vervolgens zijn er via incidentele financiering middelen vrijgemaakt voor scholing.

Vragen over ontwikkeladviezen

Verskillende bedrijven huurden loopbaanadviseurs in om ontwikkeladviezen te geven tegen tarieven rond de driehonderd euro per traject. Dat is ver onder de richtlijn van 80 procent van het subsidiegeld die in de wet staat vermeld.

1. Wat vindt het ministerie daarvan?

De ontwikkeladviezen van NL Leert Door zijn opgezet om iedereen te ondersteunen die als gevolg van de coronacrisis zijn baan had verloren of mogelijk zijn baan dreigde te verliezen. Met een ontwikkeladviestraject konden werkenden en werkzoekenden zich heroriënteren op hun loopbaan.

€ 300 per traject is niet in overeenstemming met wat de regeling voor ogen had. De regeling voorzag in een subsidie van € 700 voor een begeleidingstraject van vier gesprekken en een voorafgaande arbeidsmarktscan. Het bedrag voor de loopbaanadviseur moest in verhouding staan tot de inspanning die hij/zij moest verrichten. Om oneigenlijke inhuurconstructies tegen te gaan en om de kwaliteit van het adviestraject te beschermen, is in de regeling als richtlijn opgenomen dat ingeval van inhuur de loopbaanadviseur ten minste 80% van het subsidiebedrag voor zijn inspanningen krijgt.

2. Wat doet het ministerie om dergelijk misbruik van subsidiegeld tegen te gaan?

Wat betreft de vergoedingen voor loopbaanadviseurs is om dit soort constructies zoveel mogelijk te voorkomen in de regeling opgenomen dat loopbaanadviseurs ten minste 80% van het subsidiebedrag behoren te ontvangen. Door loopbaanadviseurs daarop te wijzen en dat ook via de beroepsvereniging Noloc te laten communiceren, zijn loopbaanadviseurs erover geïnformeerd. Er is in de regeling met een richtlijn gewerkt en niet met een subsidievoorwaarde omdat de controle hierop voor een te zware belasting van de SZW-uitvoeringsorganisatie zorgt. Ook is het aan marktpartijen, betrokken bij loopbaanadviesing, om onderling redelijke tarieven te rekenen en zich te houden aan arbeidsrechtelijke bepalingen. Daarnaast speelde de benodigde snelheid bij het opzetten van de regeling ook een rol bij het werken met richtlijnen in plaats van voorwaarden.

Via risicogerichte steekproeven controleert de SZW-uitvoeringsorganisatie de juistheid van de gegevens van de subsidieaanvraag. Daarbij kijken zij o.a. naar de facturen voor inkoop van de arbeidsmarktscan. Bij een vermoeden van misbruik of oneigenlijk gebruik worden de onderliggende documenten opgevraagd. Dit kan leiden tot intrekking en terugvordering van de verstrekte subsidies. Voor loopbaanadviseurs die bij Noloc geregistreerd zijn als Register Loopbaanprofessional wordt een melding aan Noloc worden gedaan. Het is in dat geval aan Noloc om hier gepaste actie op te ondernemen richting de loopbaanadviseur.

3. Hoe kijkt het ministerie naar bedrijven die een coach in dienst hebben en op een vergelijkbare wijze een laag uurloon betalen (tussen de 20 en 35 euro bruto per uur)?

De regeling had voor ogen dat zelfstandig adviseurs die werden ingehuurd in ieder geval 80% van het subsidiegeld zouden ontvangen. Mensen die in dienst waren van het bedrijf vallen buiten deze richtlijn. Verder geldt dat het niet aan SZW is om zich te mengen in privaatrechtelijke dienstbetrekkingen.

4. De regeling bood de mogelijkheid om de gegevens van deelnemers en coaches na registratie te wijzigen. Betrokkenen vertellen verhalen over grote hoeveelheden ontwikkeladviezen die in de eerste nacht van de openstelling van het tweede tijdvak werden gedaan. Hierbij moesten de deelnemers en coaches nog worden geworven en werden hun gegevens later pas 'gewijzigd'. Herkent het ministerie deze situatie en onderzoekt ze die? Zo ja, op welke schaal speelt dit? En wat vindt zij daarvan?

Er zijn inderdaad op grote schaal en kort na de opening van de regeling ontwikkeladviezen geregistreerd. Daarbij kwam het voor dat loopbaanadviseurs 'persoon x' registreerden en later voor 'persoon y' een declaratie indienden. De regeling bood die mogelijkheid om ruimte te laten voor personen die eventueel toch geen advies wilden. Adviseurs konden op die manier een ander persoon aantrekken om een traject mee te starten.

Er zijn ook signalen van personen die zichzelf onder verschillende e-mailadressen hebben geregistreerd om zo meer dan het maximum aantal trajecten (25 per adviseur per dag) te kunnen declareren. Deze praktijk is bij SZW bekend. Het is echter nog niet duidelijk op welke schaal dit heeft plaatsgevonden. Bij het ministerie zijn hiervan enkele meldingen binnen gekomen. Het doel van de regeling is om werkenden en werkzoekenden ontwikkeladviezen te geven. Hoewel het overtreden van het maximum aantal trajecten door adviseurs niet de bedoeling was, zijn er wel ontwikkeladviezen gegeven.

Voor de regeling van het STAP ontwikkeladvies zijn maatregelen genomen om deze niet beoogde wijze van registreren te voorkomen.